

Kalkınmanın yüzyılı başlıyor

TÜRKİYE 28 MAYIS'TA CUMHURBAŞKANI SEÇİMİ İÇİN SANDIK BAŞINA GİTTİ, BİR KEZ DAHA ERDOĞAN DEDİ. 14 MAYIS'TAKİ SEÇİMDE YÜZDE 49,52 OY ALAN ERDOĞAN İKİNCİ TURDA YÜZDE 52,16 OY ORANIYLA AÇIK ARA KAZANDI. 21 YILDIR GÖREVDE OLAN ERDOĞAN'A HALK 5 YIL DAHA YETKİ VEREREK "İSTİKRAR SÜRSÜN TÜRKİYE BÜYÜSÜN" DEDİ.

42 / Z RAPORU

KA-PAK

28 Mayıs'ta yapılan 2. Tur Cumhurbaşkanlığı seçiminde ipi yüzde 52,18 oy oranıyla Recep Tayyip Erdoğan göğüsledi. 14 Mayıs'ta yapılan ilk turda oyların yüzde 49,52'sini alan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 28 Mayıs'ta yapılan 2. Tur cumhurbaşkanı seçiminde oyların yüzde 52,18'ini alarak Türkiye'nin 13. Cumhurbaşkanı oldu. Cumhurbaşkanlığı'na üçüncü kez seçilen Erdoğan, 27 milyon 725 bin 131 seçmenin oyunu aldı. Erdoğan, böylece girdiği seçimlerde en yüksek seçmen desteğine ulaşarak 27 milyon bandını 14 Mayıs'tan sonra ikinci kez aştı.

“MİLLİ HEDEFLERDE BİRLEŞME VAKTİ”

Erdoğan, her seçim sonrasında yaptığı balkon konuşmasını bu kez Külliye'de gerçekleştirdi. Erdoğan, “Bugün kimse kaybetmemiştir, 85 milyonun tamamı kazanmıştır. Milletimizin bize verdiği sorumluluğun gereği olarak, kimseye kırgın, küskün, kızgın, öfkeli değiliz. Artık, seçim dönemine dair tüm tartışmaları ve çekişmeleri bir kenara bırakarak, milli hedeflerimiz, milli hayallerimiz etrafında birleşme, bütünleşme vaktidir.” dedi.

YÜKSEK KATILIM

14 Mayıs'ta yapılan cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçiminde katılım yüzde 88,8 oldu. 28 Mayıs'ta yapılan seçimde ise katılım oranı yüzde 85,71 olarak gerçekleşti. Cumhurbaşkanı Erdoğan 27 milyon 513 bin 587, Kemal Kılıçdaroğlu ise 25 milyon 260 bin 109 oy aldı. Her iki aday arasında geçici sonuçlara göre 2 milyon 253 bin 478 fark ortaya çıktı.

MECLİS ÇOĞUNLUĞU CUMHUR İTTİFAKI'NDA

14 Mayıs'ta gerçekleştirilen ilk turda Cumhurbaşkanlığı 28'inci dönem Milletvekili Genel Seçimlerini açık ara önde tamamladı. Seçmenin yüzde 49,37'si tercihini Cumhurbaşkanlığı'n-

dan yana kullandı. Ak Parti 268, MHP 50, Yeniden Refah Partisi 5 milletvekili ile yeni dönemde TBMM'de yer alacak. Millet İttifakı 213, Emek ve Özgürlük İttifakı ise 65 vekil ile TBMM'de temsil hakkı kazandı.

HALK, “İSTİKRAR SÜRSÜN, TÜRKİYE BÜYÜSÜN” DEDİ

Türkiye son 21 yılda, her yıl ortalama yüzde 5,5 ile dünya ortalamasının üstünde bir performansla büyümeyi başararak küresel hasıla içerisindeki

ENFLASYON
TEK HANEYE
İNDİRİLECEKCumhurbaşkanlığı Seçimi
(28 Mayıs 2. Tur)

(*Geçici sonuçlar)

payını yüzde 0,69'dan yüzde 0,84'e yükseltti. Türkiye 1982-2002 yılları arasında ortalama yüzde 4 büyürken, 2002-2022 yılları arasında yani Ak Parti döneminde yüzde 5,5 büyümeye kaydetti. Son 21 yılda Türkiye ekonomisi sadece ABD merkezli 2009 mortgage krizi döneminde daralma kaydetti. 2009 dışında son 21 yılda daralma yaşamayan Türkiye ekonomisi 2020'de tüm dünyayı vuran Covid-19 pandemisinin yaşandığı dönemde dahi pozitif büyümeyle kapatan ender ülkelerden biri olmayı başardı. 2002'de 200 milyar dolar seviyesinde olan Türkiye'nin GSY-H'si 2022 itibarıyla 900 milyar dolara ulaştı. Kişi başına düşen milli gelir ise 3 bin dolar seviyesinden 10 bin doların üzerine çıktı. Türkiye satın alma gücü paritesini ise AB ortalamalarının yüzde 42,82'sinden yüzde 71,8'ine yükseltti. Türkiye makroekonomik istikrar ve yapısal reformların etkisiyle büyümeye, toplam faktör verimliliği de büyük katkı sağladı. 2002-2021 döneminde yıllık ortalama büyümenin yaklaşık yüzde 25'i verimlilik artışından sağlandı. Bu dönemde Türkiye mali disiplinden ödün vermedi. Mali disiplin sayesinde Türkiye'nin kamu borçlarında ve bütçe açıklarında büyük düşüşler yaşandı. Kamu borcunun oranının milli gelire oranı 2002 yılında yüzde 70'leri aşmışken 2022'de bu oran yüzde 30'lara geriledi. Bütçe açığının milli gelire oranı ise 2002'de yüzde 11'ler seviyesindeyken 2022'de bu oran yüzde 1'e geriledi. Faiz giderinin bütçe içerisindeki payında büyük düşüş yaşandı. Kamunun düzenleyici ve denetleyici rolü güçlenirken, piyasa ekonomisini ve rekabeti esas alan bir anlayış hakim oldu. Türkiye'nin bölgesel kalkınmışlık farkını ortadan kaldırmak için yeniden şekillenen bölgesel kalkınma politikalarıyla yatırımlar teşvik edildi.

MİLLİ VE GÜÇLÜ EKONOMİYLE TÜRKİYE YÜZYILI

Cumhuriyetin kuruluşunun ikin-

ci yüzyılında Türkiye'nin hedefi ise orta gelir grubundan üst gelir grubuna çıkmak. 2024-2028 dönemi arasında yıllık ortalama yüzde 5,5 büyümeyle 2028 yıl sonunda 1,5 trilyon dolar milli gelir büyüklüğüne ve 16 bin dolarlık kişi başı gelir düzeyine ulaşılması hedefleniyor. 2022 yıl sonu itibarıyla 31,8 milyona yükselen istihdamın 36 milyona yükseltilmesi hedefleniyor. 2002'de yüzde 44,4 düzeyinde olan istihdam oranı 2022'de yüzde 47,5'e yükseldi. Son 20 yılda 4,7 milyon kadın olmak üzere işgücünde 10,5 milyon artış sağlandı. Kadın istihdam oranı 7 puan artışla yüzde 35'e yükseldi. 2028'e kadar ilave 6 milyona yakın istihdam ile toplam istihdamın 36 milyona çıkarılması amaçlanıyor.

TÜRKİYE'NİN BÖLGELERARASI KALKINMIŞLIK FARKINI ORTADAN KALDIRMAK İÇİN YENİDEN ŞEKİLLENEN BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKALARIYLA YATIRIMLAR TEŞVİK EDİLDİ.

CUMHUR İTTİFAKI %49,46			MİLLET İTTİFAKI %35,02			EMEK VE ÖZGÜRLÜK %10,54		
	Vekil	%		Vekil	%		Vekil	%
AK PARTİ	268	%35,58	CHP	169	%25,33	Y.SOL PARTİ	61	%8,81
MHP	50	%10,07	IP	43	%9,69	TİP	4	%0
Y.REFAH	5	%2,82						
BBP		%0,99						
323			212			65		

44 / Z RAPORU

KA-PAK

2002 yılında Türkiye küresel mal ihracatından aldığı yüzde 0,5'lik payı kademeli olarak artırarak 2021'de yüzde 1,02 seviyesine yükseltti. 2002'de 36 milyar dolar olan ihracat 2022'de 254 milyar dolara yükseldi. 2028'de ise ihracatın 400 milyar dolara yükseltilmesi hedefleniyor. Rekabet gücü yüksek, yüksek katma değerli ve markalı ihracatı odağına alan politikalarla Türkiye'nin pandemide elde ettiği güvenli tedarik merkezi özelliğinin kalıcı hale getirilmesi amaçlanıyor. Uzay ve havacılık, çip, elektronik, yapay zeka, biyoteknoloji, sentetik biyoloji, aşı, ilaç ve tıbbi cihaz sektörleri başta olmak üzere, kamu-özel sektör işbirliklerine hız kazandırarak, mega yatırım projeleri hayata geçirecek.

YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM HIZ KAZANACAK

Türkiye'nin yeşil ve dijital dönüşüm sürecini destekleyecek uluslararası doğrudan yatırımların Türkiye'ye kazandırılması için yatırım destek ve tanıtım faaliyetleri yürütülecek. Küresel markaların Türkiye'de üretim yapmalarını güçlü bir şekilde teşvik etmek üzere, doğrudan yabancı yatırımlara yönelik Türkiye'yi daha cazip hale kılacak bir strateji oluşturulacak. Fintek, siber güvenlik, e-ticaret ve oyun sektörleri başta olmak üzere değeri 1 milyar doların üzerinde yenilikçi Türk şirketlerinin çıkarılmasına yönelik proje

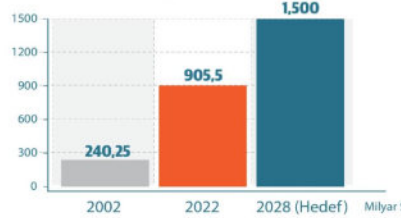
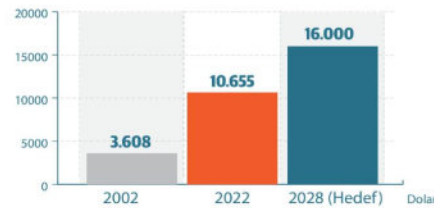
2024-2028
YILDA
ORTALAMA
%5,5 BÜYÜME

DIŞ TİCARET
HEDEFİ: 1
TRİLYON DOLAR

TURİZM GELİRİ
HEDEFİ : 100
MİLYAR DOLAR

ÜCRETLER NE KADAR ARTTI?
2002 Aralık-2023 Ocak dönemi

Gerçekleşen enflasyon:	%1.183
Ortalama memur maaşı artışı:	% 2.923
Net asgari ücret artışı:	%4.517
En düşük SSK emekli aylığı artışı:	%2.270
En düşük Tarım BAĞ-KUR emekli aylığı artışı:	%8.259
En düşük Esnaf Bağ-Kur emekli aylığı artışı:	%3.599
En düşük memur emekli aylığı artışı:	%1.999

GSYH**KİŞİ BAŞI MİLLİ GELİR**

bazlı teşvik sistemi geliştirilecek. Türkiye'nin otomobili projesi gibi mobilite teknolojilerinde çığır açacak yeni markalar oluşturulacak. Karbon fiyatlama mekanizmaları gibi fonların ilgili sektörlerin yeşil dönüşüm projelerine aktarılması sağlanacak. Karbon ayak izi hesaplama ve doğrulama mekanizmaları ile karbon borsası ve karbon muhasebesi uygulamaları geliştirilecek. Yeşil mutabakat eylem planı etkin bir şekilde uygulanmaya devam edilecek. Kurulacak Emisyon Ticaret Sistemi, karbon fiyatlama mekanizmaları gibi fonların ilgili sektörlerin yeşil dönüşüm projelerine aktarılması sağlanacak.

MEGA PROJELERLE TAÇLANAN TÜRKİYE YÜZYILI

Türkiye Yüzyılı, özlemi neredeyse cumhuriyetle yaşatılan dev projelerin hayat bulmasıyla başlıyor. Türkiye 60 yıldır beklediği yerli otomobili 2023'te kavuştu. Planlamalar doğrultusunda üretim ve dağıtım süreci devam eden Togg artık yollarda. 2023 yıl sonuna kadar 20 bin araç sahiplerine teslim edilecek. Togg'un piyasaya çıkmasıyla birlikte küresel markalar da Türkiye pazarına girmek için adeta yarışır hale geldi.

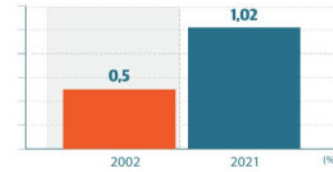
Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığını kırarak ve "Enerjide Tam Bağımsız Türkiye" ideale Türkiye'yi götüreceği yerli doğalgaz, yeni petrol keşifleri ve nükleer enerji santrali yatırımları hızlandı. 2023'te 20 Nisan'da Karadeniz'de Sakarya Gaz Sahası'nda keşfedilen doğalgaz karaya ulaştı. Diğer yandan Akkuyu Nükleer Santrali'ne ilk nükleer yakıt geldi ve böylece tesis artık Nükleer Tesis özelliğine kavuştu. Gabar'da Suudi petrolünün kalitesinde petrol keşfedildi. Günlük 100 bin varil üretim kapasitesine sahip olan sahadan 2023 yıl sonuna kadar 25 bin varillik üretim kapasitesine ulaşılması hedefleniyor.

Yerlilik oranının yüzde 20'den yüzde 80'lere yükseldiği savunma sanayideki projeler Türkiye'yi uluslararası rekabette en önemli aktör haline getiriyor. Türkiye'nin ilk Milli muharip uçağı Kaan ilk uçuşuna hazırlanıyor. Öte yandan ilk yerli ve milli jet uçağı Hürjet geçtiğimiz aylarda piste çıktı. İHA ve SİHA'lar da geliştirdiği özelliklerle bölgesinde savaşların yönünü değiştirebilen Türkiye, Atak helikopteri, insansız savaş uçağı Kızılelma ve karasal araçların yanında TCG Anadolu ile dünyanın ilk SİHA gemisine sahip ülke oldu.

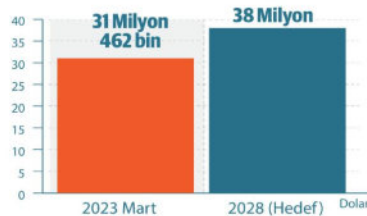
İHA VE SİHA'LARDA GELİŞTİRDİĞİ ÖZELLİKLERLE BÖLGESİNDE SAVAŞLARIN YÖNÜNÜ DEĞİŞTİREBİLEN TÜRKİYE, ATAK HELİKOPTERİ, İNSANSIZ SAVAŞ UÇAĞI KIZILELMA, VE KARASAL ARAÇLARIN YANINDA TCG ANADOLU İLE DÜNYANIN İLK SİHA GEMİSİNE SAHİP ÜLKE OLDU.

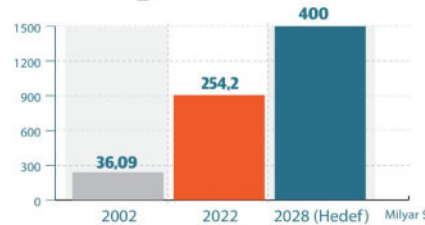
Türkiye'nin küresel ihracattan aldığı pay (%)

İSTİHDAM

İHRACAT

46 / Z RAPORU

KA-
PAK

Kalkınma kartopu gibi hızlanacak

ŞEKİB AVDAGIÇ

İSTANBUL TİCARET ODASI
(İTO) BAŞKANI

Bizim için özel bir yıl, yapacak çok işimiz var. Daha çok üretim-ihracat-istihdam için yeni Cumhurbaşkanlığı Kabinesi'ne büyük işler düşüyor. Türk özel sektörü olarak, kazanımlarımıza yenilerinin ekleneceği, kalkınmanın kartopu gibi hızlanacağı günleri birlikte kuracağız. Türk halkının teveccühüyle yeniden Cumhurbaşkanı seçilen Sayın Erdoğan'ı tebrik ediyorum. Sonuçlar ülkemize ve milletimize hayırlı olsun. Seçim süreci geride kaldı. 85 milyon, birlik ve beraberlik içinde 21'inci yüzyıl yürüyüşümüze devam etmeliyiz.

MAHMUT ASMALI

MÜSİAD
GENEL BAŞKANI

Milletimiz istikrardan yana iradesini açık ve net bir şekilde ortaya koymuştur. Şimdi Türkiye Yüzyılı'nda güçlü Türkiye ile hep birlikte çalışmaya, ülkemiz için hep beraber üretmeye devam edeceğiz. Yeni yüzyıl, büyük Türkiye'nin yüzyılıdır. Yeni yüzyıl, istiklal ve istikbalin yüzyılıdır.

RİFAT HİSARCIKLIOĞLU

TÜRKİYE ODALAR VE
BORSALAR BİRLİĞİ (TOBB)
BAŞKANI

Artık seçim dönemi bitti. Dün, dün kaldı. Bugün yeni şeyler söyleme zamanı. Cumhuriyetimizin 100'üncü yıldönümünü kutladığımız bugünlere nasıl gelindiğini daha iyi anlama, cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında daha huzurlu, daha mutlu ve daha müreffeh bir Türkiye için daha çok çalışma zamanı.

MUSTAFA GÜLTEPE

TÜRKİYE İHRACATÇILAR
MECLİSİ (TİM) BAŞKANI

Seçimlerin tamamlanmasıyla birlikte belirsizlik ortamı sona erdi. Artık tüm enerjimizle işimize odaklanmanın zamanı geldi. Biz Türkiye'yi ihracatta ilk 10 ülke arasına çıkarma vizyonu ile çalışıyoruz. Biz yeni dönemden daha da umutluyuz.

ORHAN AYDIN

ANADOLU ASLANLARI İŞ
ADAMLARI DERNEĞİ GENEL
BAŞKANI

Ülkemiz demokrasi tarihi açısından çok katımlı güzel iki sınavı başarıyla tamamlamış bulunuyor. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı ve Cumhur İttifakı'nı tebrik ediyor, çıkan sonucun ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum. Türkiye Yüzyılı hayırlı olsun.

SINAN ÖNCEL

BİRLEŞMİŞ MARKALAR
DERNEĞİ (BMD) BAŞKANI

Türkiye'de ilk kez iki türlü bir cumhurbaşkanlığı seçimi deneyimi yaşadık. 14 ve 28 Mayıs seçimleriyle ülkemizin güçlü demokrasi geleneğine sahip olduğunu bir kez daha gördük. Sonucun ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Seçim süreciyle başlayan belirsizlik dönemi sona erdi. Yeni dönemde hem demokrasimizi hem de ekonomimizi daha da güçlendirecek adımların hızla atılacağına inanıyorum. Enflasyonla mücadele yeni dönemin en öncelikli gündem başlıkları arasında yer alacak. Türkiye'nin önde gelen 489 markasını temsil eden BMD olarak enflasyonla mücadele konusunda devletimizin yanında yer almaya ve her türlü katkıyı vermeye devam edeceğiz.

ERDAL BAHCIVAN

İSTANBUL SANAYİ
ODASI (İSO) BAŞKANI

Sayın Erdoğan'ı tebrik ediyorum. Seçim sonuçları ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olsun. Şimdi artık ülkemizin temel meselelerine odaklanma zamanı. Hep birlikte, ekonomimizi gelişmiş bir noktaya taşıyarak huzurlu bir refah toplumu için çalışma vakti.

NAİL OLPAK

DEİK BAŞKANI

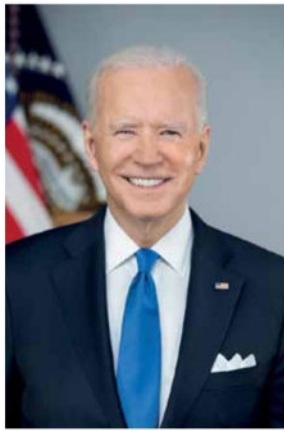
Yeni dönemde Türkiye'nin önemli gündemlerinden birisi de istikrar içinde dengeli ekonomik kalkınmanın devamı olacaktır. İş dünyası olarak, seçim gündemi sonrasında, her zaman olduğu gibi daha fazla yatırım ve ihracat yapmaya, katma değer ve istihdam üretmeye, ülkemiz için tüm gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz. Ticari Diplomasi faaliyetlerimizle dış ekonomik ilişkilerimizi dünyanın dört bir yanında daha fazla sürdüreceğiz.

48 / Z RAPORU

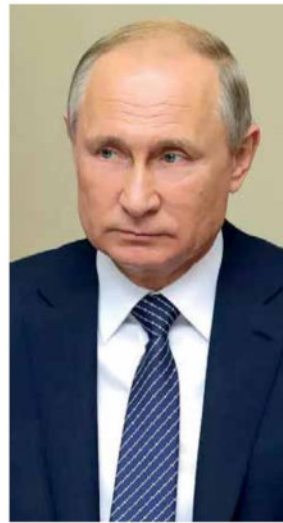
KA-
PAK

Liderlerden Erdoğan'a tebrik

JOE BIDEN

ABD BAŞKANI

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı yeniden seçilmesinden dolayı tebrik ederiz. NATO Müttefikleri olarak ikili meselelerde ve paylaşılan küresel zorluklarda birlikte çalışmaya devam etmeyi dört gözle bekliyorum.

VLADIMIR PUTIN

RUSYA DEVLET BAŞKANI

Zaferiniz, devlet egemenliğini güçlendirme ve bağımsız bir dış politika izleme çabalarınıza Türk halkının verdiği desteğin açık bir göstergesidir.

EMMANUEL MACRON

FRANSA CUMHURBAŞKANI

Fransa ve Türkiye'nin birlikte üstesinden geleceği büyük sınamalar var. Avrupa'ya barışın geri gelmesi, Avrakdeniz (Avrupa-Akdeniz) İttifakımızın geleceği, Akdeniz denizi. Yeniden seçilmesi dolayısıyla tebriklerimi ilettiğim Başkan Erdoğan ile birlikte, ilerlemeye devam edeceğiz.

İLHAM ALİYEVAZERBAYCAN
CUMHURBAŞKANI

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı arayarak seçimde elde ettiği zafer dolayısıyla kutlayan Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, bu zaferi Türk halkının Erdoğan'ın politikalarına duyduğu güvenin göstergesi olarak değerlendirdiğini, Erdoğan liderliğinde Türkiye'nin kapsamlı kalkınmasının ilerleyen yıllarda da devam edeceğinden emin olduğunu belirtti.

**FRANK WALTER
STEINMEIER**

ALMANYA CUMHURBAŞKANI

Almanya Cumhurbaşkanı Frank Walter Steinmeier, Erdoğan'ın yeniden cumhurbaşkanı seçilmesine ilişkin yaptığı açıklamada, "Bu vesileyle Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı olarak yeniden seçilmenizden dolayı sizi kutlamama izin verin" ifadesini kullandı.

RISHI SUNAK

İNGİLTERE BAŞBAKANI

Erdoğan'ı tebrik ediyorum. NATO müttefikleri olarak ticaretin geliştirilmesinden, güvenlik tehditleriyle mücadeleye kadar ülkelerimiz arasındaki güçlü iş birliğini sürdürmeyi dört gözle bekliyorum.

**VOLODIMIR
ZELENSKIY**

UKRAYNA DEVLET BAŞKANI

Cumhurbaşkanlığı seçimlerindeki zaferinden dolayı Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı kutluyorum. Avrupa'nın güvenliği ve istikrarı için işbirliğimizin geliştirilmesini ve ülkelerimizin yararına stratejik ortaklığımızın daha da güçlendirilmesini umuyoruz.

**ŞEYH TEMİM BİN
HAMED AL SANİ**

KATAR EMİRİ

Aziz kardeşim Recep Tayyip Erdoğan'ı zaferinden dolayı tebrik ederim. Sizlere yeni dönemde başarılı dilerim. Bu dönemde kardeş Türk halkının gelişim ve refah emellerini gerçekleştirmenizi, ülkelerimizin güçlü ilişkilerini geliştirmeyi ve bu ilişkileri daha fazla kalkınmayla sonuçlandırmayı temenni ederim.

**SELMAN BİN
ABDULAZİZ**

SUUDİ ARABİSTAN KRALI

Yeniden cumhurbaşkanı olarak seçilmiz dolayısıyla en içten tebriklerimi ve başarı dileklerimi iletiyorum. Kardeş Türkiye halkına daha fazla iletme ve refah diliyorum.